

Komentarz ZPP do zapowiedzianych przez Ministerstwo Finansów i Gospodarki podwyżek akcyzy na alkohol i podatku cukrowego

- Związek Przedsiębiorców i Pracodawców krytycznie odnosi się do opublikowanej ostatnio propozycji gwałtowniejszego niż wcześniej planowane podniesienia akcyzy na wyroby alkoholowe. Idzie ona w poprzek postanowieniom z mapy drogowej 2022-2027, naruszając zaufanie przedsiębiorców do państwa i destabilizując warunki prowadzenia biznesu.
- Już dziś obowiązująca nad Wisłą akcyza na alkohol jest wielokrotnie wyższa od tej w krajach ościennych. Kolejna podwyżka tylko zwiększy ich przewagę konkurencyjną, zachęcając Polaków do nabywania trunków z szarej strefy lub importu. Doprowadzi to do bankructw lokalnych producentów oraz utraty miejsc pracy w branżach powiązanych, takich jak rolnictwo, logistyka, gastronomia czy handel.
- Spośród głównych kategorii alkoholi najbardziej ucierpi sektor piwowarski, który oprócz akcyzy obciążą w najbliższym czasie koszty startu systemu kaucyjnego oraz wzrostu opłaty cukrowej. Ta ostatnia uderzy w dynamicznie się w ostatnio rozwijający rynek piw 0%.
- ZPP apeluje do odpowiadającego za projekt Ministerstwa Finansów i Gospodarki o wycofanie się z zaprezentowanych planów i przywrócenie przewidywalności legislacyjnej poprzez powrót do ustaleń uzgodnionej w 2021 r. mapy drogowej.

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców (ZPP) z zaniepokojeniem przyjmuje ogłoszoną 21 sierpnia b.r. zapowiedź Ministerstwa Finansów i Gospodarki (MFiG) o podwyższeniu opłaty cukrowej i zwiększeniu obciążeniami akcyzowymi sektora napojów alkoholowych. [1] [2] Choć trudno nam nie przyklasnąć prozdrowotnej intencji stojącej za tymi działaniami – cel ograniczenia spożycia trunków i zmniejszenia tym samym kosztów dla zdrowia publicznego uznajemy za bezwzględnie słuszny – to jednocześnie dostrzegamy znaczące zagrożenia związane z wprowadzeniem ich w życie w sposób tak gwałtowny i oderwany od ustaleń mapy drogowej 2022-2027.

Według jej zapisów stawka akcyzy na wyroby alkoholowe miała wzrosnąć o 10% w 2022 r., by przez kolejne 5 lat zwiększać się w styczniu każdego roku o 5%. Taki wieloletni plan dawał przedsiębiorcom przewidywalność pozwalającą na zarządzanie procesami biznesowymi z należyłym wyprzedzeniem. Niestety, podany właśnie do publicznej wiadomości pomysł wdrożenia podwyżki o 15% w 2026 r. i kolejne 10% w 2027 r. godzi w tę wykreowaną na drodze dialogu i konsensusu stabilność legislacyjną. Taki sam skutek ma w naszej ocenie zastosowanie krótszego niż 6 miesięcy *vacatio legis*. Dlatego wyrażamy przekonanie, że w przypadku wejścia projektowanych zmian w życie zostanie złamana zapisana w ustawie umowa społeczna pomiędzy sektorem prywatnym a rządem, doprowadzając do istotnego spadku poziomu zaufania do decydentów. To zostało już nadszarpnięte w ostatnich miesiącach, gdy podobnie zaskoczono branżę tytoniową. [3]

Tymczasem podmioty, których działalność ściśle wiąże się z produkcją i obrotem napojami alkoholowymi, i bez niespodzianek w polityce akcyzowej mają niemałe powody do zmartwień. Jak pokazują udostępnione w sierpniu 2025 r. przez firmę badawczą NielsenIQ dane, w ciągu ostatnich 12 miesięcy skurczyła się sprzedaż wszystkich trzech głównych kategorii alkoholi, czyli trunków mocnych, wina i piwa. [4] Równocześnie w latach 2021-2023 spożycie czystego alkoholu per capita spadło z 9,73 l do 8,93 l. [5] Z pozoru takie zestawienie statystyk można by uznać za sukces w dziedzinie zdrowia publicznego. Suche liczby niejednokrotnie zaciemniają jednak pełen obraz sytuacji na danym rynku. W tym przypadku zasadnym wydaje się zajrzeć głębiej i postawić pytania o szarą strefę oraz wpływ regulacji na konkurencję pomiędzy rodzimymi a zagranicznymi przedsiębiorcami. Zwłaszcza ten ostatni jest niebagatelny – warto podkreślić, że w 2022 r. Polacy zapłacili wyższy podatek od piwa niż Niemcy i Czesi razem wzięci. Nasz zachodni sąsiad do dziś utrzymuje trzykrotnie niższą stawkę akcyzy. [6] W takich okolicznościach jednym z niezamierzonych efektów „prozdrowotnych działań” Ministerstwa Finansów i Gospodarki może okazać się spadek konkurencyjności lokalnych podmiotów, a nawet ich bankructwo. To z kolei położy się cieniem na losach kilku tworzących łańcuch wartości branż, – w tym

rolnictwa, logistyki, gastronomii i handlu detalicznego – generując tysiące straconych miejsc pracy.

Choć opisane reperkusje dotkną producentów wszystkich rodzajów alkoholi, to najmocniej odczuje je bez wątpienia rynek piwa. Sektor będzie się bowiem musiał zmierzyć nie tylko z trzykrotnie wyższym niż ten zapisany w mapie drogowej wzrostem akcyzy, ale też z konsekwencjami uruchomienia w Polsce 1 października 2025 r. systemu kaucyjnego. Jego przedstawiciele już wydali na ten cel miliony złotych, słono kosztować może ich również zupełnie niezrozumiała decyzja Ministerstwa Klimatu i Środowiska o włączeniu do systemu także wcześniej skutecznie zbieranych szklanych butelek wielokrotnego użytku. Za dodatkowy cios dla browarników należy uznać zapowiedziane wraz z podwyżką akcyzy zwiększenie opłaty cukrowej, która obejmie rosnącą i szacowaną dziś na blisko 7,5% rynku kategorię piw bezalkoholowych. [7] [8]

W obliczu wszystkich wymienionych czynników nie mogą dziwić ponure prognozy branży piwowarskiej, według której szacunków spowodowane podatkami i kaucją wyższe ceny detaliczne złocistego trunku pociągną za sobą kolejny spadek wolumenu sprzedaży na poziomie nawet 20% (7 milionów hektolitrów). W podobnym scenariuszu, argumentują przedsiębiorcy, nie tylko nie wzrosną budżetowe wpływy z akcyzy, ale też spadną dochody z tytułu VAT – ubytek może sięgnąć nawet 1 mld zł! – oraz podatkowe wkłady wspomnianych już pozostałych gałęzi gospodarki powiązanych z produkcją piwa. Mając na uwadze, w jak dużym stopniu jest to system naczyń połączonych, apelujemy do rządu o zrewidowanie przedstawionej propozycji i podjęcie działań zmierzających do wywiązania się z ustaleń zawartej w 2021 r. mapy drogowej akcyzy.

[1] <https://www.gov.pl/web/finanse/prozdrowotne-dzialania-ministerstwa-finansow>

[2] <https://www.gov.pl/web/premier/projekt-ustawy-o-zmianie-ustawy-o-podatku-akcyzowym-oraz-ustawy-o-podatku-dochodowym-od-osob-fizycznych>

[3] <https://bizblog.spidersweb.pl/akcyza-papierosy-rzad-rzecznik-msp>

- [4] <https://www.rp.pl/handel/art42856101-alkohole-w-odwrocie-spada-sprzedaz-niemal-we-wszystkich-kategoriach>
- [5] <https://wei.org.pl/wp-content/uploads/2025/06/Prawda-o-alkoholu-w-Polsce.pdf>
- [6] https://pap-mediaroom.pl/biznes-i-finanse/polacy-placa-wyzsze-podatki-od-piwa-niz-niemcy-i-czesi-razem-wzieci?utm_source=chatgpt.com
- [7] <https://www.gov.pl/web/premier/projekt-ustawy-o-zmianie-ustawy-o-zdrowiu-publicznym-oraz-niektorych-innych-ustaw6>
- [8] <https://www.bankier.pl/wiadomosc/Zerowki-zmieniaja-rynek-piwa-Od-2018-roku-zwiekszyly-wolumen-sprzedazy-o-niemal-250-proc-8929410.html>